

שאלה: יש ויכוחים שלא נגמרים ביני לבין חברים שלי. אני יוצא צה"ל וסבור שהמדינה הוא טובה והיא חלק מהגאולה. אבל הם מתקיפים אותי שאין לי השקפה תורנית, ואומרים שעלי לחזור בתשובה. כי הדברים השליליים שיש במדינה הם כה הרבה, שחלילה לקרוא זאת "גאולה". ולדעתם, כך אומרים הרבה רבנים. תאיר לי אור, מי הצודק?

תשובה: אחת מהבעיות בחיים היא שאנשים אוהבים לחשוב בכלליות, הדבר הוא לבן או שחור, טוב או רע. קשה להם לחשוב במורכבות, לראות שיש צדדים לכאן ולכאן. נוח לו לאדם להיות קיצוני ולאחוז בצד אחד, חד ופלק, בלי להסתבך בפרטים של "אבל.." או "אמנם...".

נכון שזה נוח, אבל זה אינו אמת. לדוגמא, אחרי החופש האדם חוזר לעבודתו האפורה, במפעל או במשרדים. מצד אחד לא נוח לו לשוב לשיגרת העמל, וצריך למהר כל בקר להגיע למקום עבודתו כדי שהמנהל לא יגער בו על האיחור, ולפעמים העבודה משעממת אותו, וגם הוא במתח מפני מבקרי ביקורת. אבל מצד שני הוא צריך לפרנסה וגם יש לו משכנתא לשלם, שלא יקחו ממנו את הבית. הרי יש פנים לכאן ולכאן. אבל צריכים להכריע מה שוקל יותר במאזניים.

כך בענין מדינתנו, המותחים ביקורת על הניהול החילוני מוצאים טיעונים רבים. מצד אחד: חילול שבת בפרהסיא, החק מרשה פתיחת קניונים בשבת, וכן הנסיון לגייס לצבא כל בני הישיבות, למרות שבכך קוטעים הם את חינוכם התורני ותחסר לאומה קבוצה של "יודעי תורתנו", מצעדי הגאווה, ועוד רשימה ארוכה.

אבל מצד שני, אי אפשר להכחיש שיש תועליות רבות מאד ממה שהוקמה מדינת ישראל. ראשית כל, קיבוץ גלויות. יש היום ברוך השם קרוב לשבעה מליון יהודים בארצנו, ואילו נשארו בַּנְּקָר היו כמה מהם מתבוללים בין האומות. וגם בזכות המדינה יש הטבות סוציאליות, ביטוח לאומי, עזרה להשלמת הכנסה למחוסרי פרנסה באופן קיצוני. עזרה מוגברת לחולי נפשות. וגם, אי אפשר למעט בחשיבותו: הגנה צבאית מפני אויבינו הזוממים תמיד לחסלנו. אם פעם אחת תגבר ידם עלינו חלילה, תהיה שואה נוספת. ודומני שהרשימה של הברכות שיש לנו מהמדינה ארוכה יותר מהרשימה השלילית.

אבל להרבה מאיתנו קשה להסתדר עם "בלבול" הזה. הם שואלים "תגיד בקצרה. תסכם לנו. המדינה היא לשבח או לגנאי?" אני מציע פתרון.

הגר"א היה מעמיק בקבלה והוא מצא סמוכין בזוהר "כי קודם הגאולה יכבד הגלות יותר מכל הגלויות" ("אבן שלימה" פרק יא, סעיף ה). על הקלקול הרוחני שיש באומה, כותב הגר"א (בביאורו לתיקוני זהר, דף קכו ע"א) "אבל בימי חבלי משיח 'והיתה עת צרה ליעקב' וכמו שאמרו [חז"ל] 'אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או בדור שכולו חייב'. וְבַיָּדָאֵי באופן השני! כמו שכתוב בזוהר שמות ז ע"ב "בכל אינון דאשתכחון עמה, בכל עובדוי דכל חד וחד, ולא אשתכח זכאי".

כלומר אין להיות מופתעים שיש פגמים רציניים בנו, גם בעולם החרדי. שנהא הדדית, אהבת ממון, אהבת כבוד ועוד. אלא החילונים חוטאים בשלהם, ואנו בני תורה גם כן נכשלים בשלנו. זאת אומרת, למרות הקלקולים הרוחניים אין זה סותר שאנו בעידן הגאולה. תלך ותראה בגמרא (סנהדרין צז ע"א) "דור שבן דוד בא העזות תרבה, תיהפך כל המלכות למינות"... אם כן מדוע להיות מופתעים מהנפילות הרוחניות?

ועוד נקודה למחשבה. הנסים שארעו לנו זה כבר למעלה ממאה שנים. כל המלחמות שערבים הציתו נגדנו. וכל הטילים וכלי משחית ששכינינו הערבים יורים עלינו בכמויות עצומות [לפני כחודש 400 ביומיים] מול כמה נפשות בודדות שנהרגו מישראל, ה' יקום דמם. יש כאן נסים למעלה מכל המשוער. ושיעור האבטלה פחות בהרבה מכל מדינות אירופה. וגם בצד הרוחני, מעולם לא היו בישראל כל כך הרבה ישיבות. לפי הנתונים של תמיכת המשרד לענייני דתות (שנת תשע"ז 2017) יש בארץ הקודש 2239 מוסדות תורה השוקדים על לימודם, ובה 150,916 תלמידים. ביניהם 339 ישיבות לצעירים, -1,900 ישיבות לבחורים גדולים ולכוללים.

ספרי קודש החדשים של מחברי ספרים הם למאותיהם בכל שנה ושנה. בתי האברכים מלאים ספרי קודש, ומי שיש לו תוכנה במחשב שלו יש לו גישה ל-80 אלף ספרים. השגשוג בתורה היא עצומה.

אלא יענו השוללים, מפני מה עשה הקב"ה ככה שעננים כה קודרים יכסו לנו אור השמש? אלא תופעה זו של גאולה, מכוסה בגדי עוני, כבר היה לעולמים. בימי עזרא ונחמיה הגדולים וטובים בחרו להשאר בבבל (כדברי הכוזרי, מאמר ב פסקא כד) ועזרא ייסד את ארץ ישראל ע"י אנשים פסולי חיתון (קידושין סט-ע) והיו ביניהם הרבה מחללי שבתות (נחמיה יג, טו-טז). ובכל זאת צמחה ישועה לישראל בבית השני, וכל ההתפתחות המפוארת של תורה שבעל פה.

דרכי ה' נסתרות. "מי יתן טהור מטמא, לא אחד?" יחידו של עולם מביא אברהם נולד מתרח... (מדרש במדבר רבה, תחילת יט). הקב"ה פועל באופן השונה ממחשבות בני אדם. כמו שכתוב (ישעיה פרק נה)  
(ח) כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דַּרְכֵי נְאֻם ה':  
(ט) כִּי גִבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גִּבְהוּ דַרְכֵי מַדְרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבוֹתַי מִמַּחְשְׁבוֹתֵיכֶם:

לכן כל דבר יש לו מקומו וזמנו. הביקורת אמתית. אבל לא מפני זה נשכח את העיקר. הקב"ה הודיע מראש שיהיו ליקויים בדרך לגאולה, ולכן אל לנו להתאכזב. זה כמו אשה הממתינה שנים עד שתכנס להריון. כאשר סוף כל סוף היא הרה, יש לה הקאות כל יום, חולשה קשה, ואחר כך צירים הכואבים. ושואלת "כלום לזה חכיתי?" אומרים לה: "טפשה! הרי עוד מעט יהיה לך בן או בת נחמדים!"

אל לנו להתייאש. צריכים הכרת טובה על מה שהקב"ה הביא לנו. הנסים שאנו עדים להם, ממש תמידיים, הם הם ההוכחה שאנו במקום הנכון ובזמן הנכון. אין הקב"ה עושה נסים לשוא (ברכות נח, א).